

Il-Mużew tal-Katidral

(L-ewwel parti)

Wara dik il-mawra li għamilna flimkien lill-Mithna ta' Kola, fix-Xaghra, illum ser nerġa' nehodkom lura lejn iċ-Ċittadella fejn inżuru post totalment differenti mill-mużewijiet l-oħrajn kollha. Din id-darba ser nidhlu fil-Mużew tal-Katidral fejn naturalment is-sugġett ser ikun wiehed ekklesjastiku. Fil-fatt f'binja mwahhda mal-Knisja Katidrali insibu dan il-Mużew li biex tasal għalih trid tmur fuq ix-xellug tal-Katidral fi Triq il-Fosos, f'tit metri qabel ma tilhaq dak il-ftuh li hemm fuq in-naha ta' fuq tas-Sur, fejn propju kienu jinżammu l-hażniet tal-qamh. Il-binja qabel kienet tagħmel parti mill-vestwarju tal-Katidral. Din giet irrangata f'binja ta' tliet sulari biex takkomoda fiha l-Mużew li gie inawgurat fil-21 ta' Ottubru 1979.

L-ewwel sular

Hekk nibdew mis-sular li fih hemm l-entrata u mill-ewwel tinduna li dan il-mużew huwa mimli daqs bajda bl-oġġetti li fih għall-wiri. Kif appena tidhol, fuq ix-xellug tilmah vetrina b'libies li kien jintlibes mill-Kapitlu tal-Katidral. Aktar 'l quddiem, ma' sieq it-taraġ tilmah partijiet minn kolonni maħduma fi stil doriku ta' l-ewwel seklu qabel Kristu. Dawn kienu jagħmlu parti mit-tempju dedikat lil alla rumana Ġuno, li kien jinstab fuq l-ghola parti tal-belt Gaulos ta' dak iż-żmien. Aktar il-ġewwa fl-istess sala, wiehed jilmah mill-ewwel, minhabba l-kobor tagħha, il-karozzella ta' l-Isqof t'Għawdex. Din kienet maħduma fl-1860 mill-kumpanija ta' *Nurse and Company*.

Inkomplu nimirhu ma' l-oġġetti li jinsabu fil-vetrini u barra minnhom u nsibu kanupew tat-tabernaklu maħdum mill-qoton t'Għawdex u baldakkinn minsuġ fuqu tapizzerija fjamminga tal-bidu tas-seklu tmintax. Hemm ukoll umbrella ta' kulur aħdar li kienet tintuża fil-purċissjonijiet ta' filghodu biex tghatti lill-isqof mix-xemx. Dan il-kulur huwa assoċjat

ma' l-ilbies tal-isqof, bhalma l-ahmar huwa marbut mal-kardinal u l-abjad mal-Papa, ghalkemm illum m'ghadekx tara dan il-kulur fuq l-isqof. Naraw numru ta' statwetti mahduma fil-Portugall fis-seklu tmintax. F'kantuniera jidher kandler trijangulari li kien jintuza fi žmien il-Ghid u fl-art hemm esibiti xi laned taž-žejt li minnhom kienu jimtlew il-lampi li kienu jinxteghlu bl-istess likwidu u li kienu mdendla fil-Katidral.

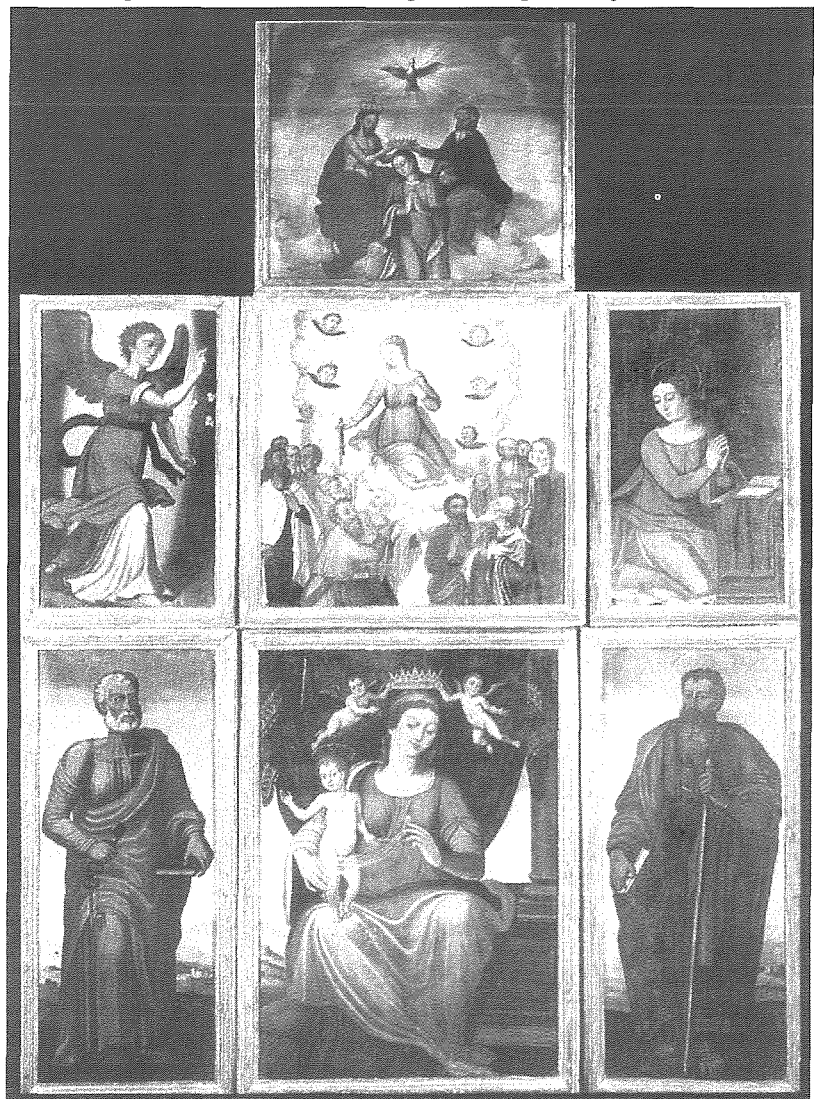
Mal-kollezzjoni hemm gradenza maltija tas-seklu dsatax li l-interzjar taghha juri s-salib bi tmien ponot tal-kavallieri u fuqha arlogg antik u xi statwetti, mitri tal-isqfijiet u lbies iehor. F'wahda mill-vetrini hemm ghall-wiri sandli tal-Papa Piju VII li kien dam imexxi l-Knisja bejn l-1800 u l-1823. Fil-baxx hemm numru ta' maskli tal-bronz li kienu jintużaw fil-festi ta' Santa Marija. F'nofs dahla naraw artal tal-gebel miġjub mill-kappella ta' San Martin f'Santa Dminka, fir-Rabat. Fuq ir-rih tal-artal hemm imdendla pittura li tirrapreżenta s-Sagra Familja u wiehed m'ghandux jitlef li jammira skultura fix-xema ta' l-Ahhar Čena (1830). Ma' dan kollu nsibu skrivanija nterzjata, relikwarju sabih hafna, kappel ahmar ta' kardinal u ventartal irrakmat bil-hjut tad-deheb tas-seklu sittax, kif ukoll terha tal-harir ta' l-artal, sabiha bil-bosta u mahduma fl-1880.

Is-sala tal-pittura.

It-taraġ li hemm hdejn id-dahla jwassel ghas-sular ta' fuq, is-sala tal-pittura. Matul it-taraġ hemm esibiti sitt armi tar-razza ta' gvernaturi ta' Ghawdex u taħthom insibu erba' pitturi bl-akwarella li wahda minnhom hija ta' interess parikulari ghalieq turi ir-Rabat u s-sur kif kienu jidhru fl-ahhar tas-seklu tmintax. Kif tibda s-sala fuq ix-xellug hemm imdendla pitturi ritratti ta' Franġisk Mercieca, Nikolang Mahnuq, Saverju Cassar, li kien

l-arċipriet kuragġjuż li fl-1798 mexxa r-rewwixta ta' l-Ghawdxin kontra l-franċiżi; Mikelang Grima, Luigi Fernandez li kien delegat Apostoliku, Franġisku Zammit, Adrijanu Dingli li kien hadem bosta biex imexxi l-Ghawdxin 'l quddiem, u pittura ohra ta' missieru, Pawlu Dingli.

Wara dan is-sett insibu mensula nteressanti hafna li originarjament kienet fuq l-artal maġġur tal-Katidral sal-1791. Dan ix-xoghol huwa dedikat lil Santa Marija. Din il-biċċa arti hija fformata minn seba' kwadri bit-tempera fuq l-injam, u jiffurmaw tliet ringieli; ir-ringiela ta' fuq hija maghmula minn kwadru wahdu u ž-żewġ ringieli ta' tahtu huma fformati minn trittiku fuq iehor. (Trittiku huwa kompost minn tliet panewwijiet, wiehed fin-nofs u t-tnejn tat-truf mehmużin mieghu b'xi ċappetti, b'mod li jistghu jinghalqu fuqu bhal żewġ ġwienah). Fil-kwadru ta' fuq naraw l-Inkronazzjoni tal-Vergni Mqaddsa mit-Trinita' Divina, fit-trittiku ta' tahtu, fil-kwadru tan-nofs naraw lil Santa Marija, waqt li fuq iż-żewġ panewwi tal-ġnub naraw it-thabbira ta' l-Anglu Gabrijel lix-Xebba Marija. F'dak ta' taht fin-nofs naraw lil Madonna bil-Bambin Gesù waqt li fil-ġnub insibu lill-Appostli San Pietru u San Pawl. X'aktarx li x-xoghol huwa ta' artisti differenti u kien mahdum bejn l-ahhar tas-seklu sittax u l-bidu tas-

(jissokta fil-harġa li jmiss)

Il-Famuż Polittiku tas-Seklu 16 fil-Mużew tal-Katidral

Links Travel

Malta's Leading Tour Operators

LINKS TRAVEL LTD. are Gozo Representatives for HAMILTON TRAVEL

47, Republic Street, Victoria, Gozo VCT 103, Malta.

Tel: 356 2156 0180, 356 2155 6476 Mob: 9949 5700 Fax: 356 2156 0181

Email: travel@linksmalta.com Web: www.linksmalta.com

HAMILTON TRAVEL CO. LTD.